

Komunikat 17 Czerwca 2013

Czechy, Polska, Rumunia, Słowacja i Węgry podpisały *Memorandum of Understanding* w sprawie rozszerzenia mechanizmu *market coupling* SK-CZ-HU na rynki Polski oraz Rumunii.

11 lipca br. przedstawiciele: organów regulacyjnych, operatorów systemów przesyłowych oraz operatorów rynku/giełd energii pięciu państw - Czech, Polski, Rumunii, Słowacji i Węgier podpisali *Memorandum of Understanding* w sprawie przyłączenia Polski i Rumunii do zintegrowanego mechanizmu *market coupling* na rynkach dnia następnego działającego w Republice Czeskiej, Słowacji i na Węgrzech.

Stronami Memorandum są: ERÚ, ÚRSO, ANRE, URSO i HEA (regulatorzy), ČEPS, PSE, Transelectrica, SEPS i MAVIR (OSP) oraz OTE, OKTE, HUPX, TGE i OPCOM (operatorzy rynku/giełd energii).

Mechanizm *market coupling* z powodzeniem działa na rynku dnia następnego energii elektrycznej w Czechach, Słowacji i na Węgrzech od 11 września 2012 roku (tzw. CZ-SK-HU *market coupling*). Polska i Rumunia chcąc przyczynić się do rozwoju jednolitego europejskiego rynku energii elektrycznej, a także chcąc uzyskać korzyści z integracji rynków zdecydowały o przystąpieniu do projektu.

Połączenie krajowych rynków energii elektrycznej - w oparciu o model docelowy - *single price market coupling*, który będzie stosowany do obrotu energią elektryczną i niejawną alokacji transgranicznych zdolności przesyłowych dla dnia następnego - powinno skutkować bardziej efektywnym wykorzystaniem transgranicznych zdolności przesyłowych, większą płynnością rynku, zwiększeniem konkurencji, bardziej harmonijną organizacją rynku, a także bardziej stabilnymi, hurtowymi cenami energii elektrycznej.

Wspólny, pięciostronny projekt - Czech, Polski, Rumunii, Słowacji i Węgier - został nazwany 5M *Market Coupling* (5M MC) i będzie realizowany zgodnie z europejskimi celami i przyszłym prawodawstwem UE, jak również z uwzględnieniem opinii i wymagań uczestników rynku.

Treść *Memorandum of Understanding* stanowi załącznik do komunikatu.

Informacje o sygnatariuszach:

HUPX - Hungarian Power Exchange Ltd

9 maja 2007r. Spółka MAVIR Ltd utworzyła w 100% zależną spółkę HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. Po spełnieniu wymagań określonych w decyzji nr 794/2008 z Węgierskiego Urzędu Energetycznego, MAVIR Ltd. złożyła wniosek o pozwolenie na utworzenie i funkcjonowanie zorganizowanego rynku energii elektrycznej 11 września 2008, w ramach swojej spółki zależnej HUPX - Hungarian Power Exchange Ltd. Po długim procesie konsultacji, decyzją nr 136/2009 z dnia 9 kwietnia 2009 roku węgierski Urząd Energetyki wydał pozwolenie spółce HUPX - Hungarian Power Exchange Ltd na prowadzenie zorganizowanego rynku energii elektrycznej na okres 10 lat. HUPX uruchomiła rynek dnia następnego 20 lipca 2010 roku, a rynek terminowy z fizyczną dostawą 19 lipca 2011 roku. Od ich uruchomienia (lipiec 2010) całkowity wolumen obrotów na rynkach prowadzonych przez HUPX wyniósł 19,2 TWh. W 2012 roku całkowity wolumen obrotów wyniósł ponad 13,7 TWh, co stanowi ponad jedną trzecią węgierskiego zużycia. Więcej informacji na stronie: www.hupx.hu

MAVIR – OSP

MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság [MAVIR Węgierski Niezależny Operator Systemu Przesyłowego, MAVIR ZRt] to młoda organizacja z wielkimi tradycjami i bogatym doświadczeniem. Tradycja, doświadczenie i młodość w tym przypadku nie są sprzeczne: przed utworzeniem MAVIR, Narodowe Centrum Dyspozycji Mocy wykonywało zadania techniczne związane z funkcją operatora systemu od listopada 1949 roku. Poprzez stworzenie zintegrowanego operatora systemu przesyłowego (OSP) w dniu 1 stycznia 2006 roku połączono w jego ramach Wydział ds. Eksploatacji Sieci Narodowego Zakładu Energetycznego i Wydział Sieci Przesyłowej Węgierskich Zakładów Energetycznych. Dzięki wysoko wykwalifikowanemu zespołowi ekspertów, dla których ich zawód jest pasją i który wykonują na wysokim poziomie, MAVIR znaczy dziś o wiele więcej niż dawne centrum dyspozycji mocy. Obecnie, zadania spółki są następujące:

- zapewnienie niezawodnego, sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania węgierskiego systemu elektroenergetycznego, w tym wymaganych i rezerwowych zdolności wytwarzania i przesyłu energii;
- nadzorowanie i zwiększenia aktywów systemu przesyłowego, prowadzenie prac w zakresie naprawy, konserwacji i rozbudowy systemu w celu zapewnienia niezawodnej realizacji dostaw;
- zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania i zwiększania dostępu do rynku na równych warunkach dla użytkowników systemu;
- przetwarzanie danych otrzymanych od uczestników rynku dostaw energii elektrycznej;
- informowanie uczestników rynku o zagrożeniach z tytułu niewykonalnych umów;
- harmonizacja działania węgierskiego systemu elektroenergetycznego z systemami krajów sąsiednich;
- koordynacja współpracy międzynarodowej;
- przygotowanie strategii rozwoju sieci i przedstawianie propozycji rozwoju aktywów wytwórczych.

Na podstawie certyfikacji zawartych w decyzji węgierskiego Urzędu Energetycznego z dnia z dnia 13 marca 2012 roku, MAVIR działa zgodnie z modelem ITO (niezależnego operatora systemu przesyłowego), dzięki czemu jest właścicielem i operatorem sieci przesyłowej w ramach zintegrowanej pionowo spółki elektroenergetycznej. Więcej informacji na stronie: www.mavir.hu

MEH (HEO)

Węgierski Urząd Energetyki jest krajowym organem administracji publicznej posiadającym samodzielne uprawnienia i kompetencje, działającym pod kontrolą Rządu i pod nadzorem Ministra Rozwoju Narodowego. Zadania Urzędu są określone w ustawie o dostawach gazu ziemnego, jak również w ustawach o dostawach energii elektrycznej, ogrzewania centralnego i wody użytkowej.

Zgodnie z przepisami ustawowymi, w zakresie projektu Market Coupling CZ-SK-HU, do głównych obowiązków Urzędu należą:

- udzielanie i zmiana koncesji na prowadzenie systemu przesyłowego (MAVIR) i zorganizowanego rynku (HUPX);
- zatwierdzanie ogólnych warunków funkcjonowania rynku energii elektrycznej (Regulamin handlowy opracowany przez MAVIR, Zasady rynkowe HUPX), jak również zasady prowadzenia działalności gospodarczej posiadaczy koncesji - określanie zakresu informacji podlegających ujawnieniu;
- rozpatrywanie skarg klientów.

Więcej informacji na stronie: www.eh.gov.hu

OTE, a.s.

OTE, a.s., czeski operator rynku energii elektrycznej i gazu (OTE) to spółka akcyjna założona w 2001 roku. OTE świadczy kompleksowe usługi na rzecz indywidualnych uczestników rynku energii elektrycznej i gazu w Republice Czeskiej. OTE rozpoczął organizację obrotu na rynku dnia następnego gazu oraz rynku kontraktów blokowych na energię elektryczną w 2002 roku, a w kolejnych latach na rynku dnia bieżącego i rynku kontraktów blokowych na energię elektryczną. OTE jest operatorem rynku na rynku gazu od 2010 roku, prowadząc rynki dnia następnego i dnia bieżącego gazu. Wśród usług świadczonych przez OTE na rzecz uczestników rynku energii elektrycznej i gazu w Czechach znajdują się: ciągłe przetwarzanie i wymiana danych wymagane do księgowania i rozliczania odchyleń pomiędzy umownymi i rzeczywistymi ilościami dostarczonej i odbieranej energii elektrycznej i gazu oraz procedury administracyjne związane ze zmianą dostawcy. OTE pełni również funkcję administratora Krajowego Rejestru Emisji Gazów Ciężkich. OTE jest posiadaczem koncesji na prowadzenie działalności operatora rynku energii elektrycznej i gazu w Republice Czeskiej.

Więcej informacji na stronie: www.ote-cr.cz

ČEPS, a.s.

ČEPS, jako posiadacz koncesji przesyłowej wydanej przez Urząd Regulacji Energetyki, zgodnie z ustawą o energii, jest jedynym Operatorem Systemu Przesyłowego w Czechach. Spółka jest odpowiedzialna za utrzymanie i modernizację 41 stacji obejmujących 71 transformatorów umożliwiających dostarczanie energii elektrycznej z sieci przesyłowej do sieci dystrybucyjnej, a także 3008 km linii 400kV i 1349 km linii 220kV. ČEPS jest członkiem stosownych europejskich organizacji międzynarodowych. Spółka jest odpowiedzialna za utrzymanie krajowej równowagi popytu i podaży energii elektrycznej w czasie rzeczywistym (usługi systemowe) i organizację transgranicznej wymiany energii elektrycznej, w tym tranzytowej. ČEPS jest od dawna zaangażowany w tworzenie zliberalizowanych rynków energii elektrycznej zarówno w Republice Czeskiej, jak i w Europie. Więcej informacji na stronie: www.ceps.cz

ERÚ

Urząd Regulacji Energetyki ("ERÚ") powstał w dniu 1 stycznia 2001 roku na mocy ustawy nr 458/2000 z dnia 28 listopada 2000 roku w sprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej i sprawowania administracji państwowej w przemyśle elektroenergetycznym i zmiany niektórych ustaw ("Ustawa Elektroenergetyczna") z późniejszymi zmianami, jako organ administracyjny powołany do regulowania sektora energetycznego w Republice Czeskiej. Główne obszary odpowiedzialności ERÚ obejmują: wspieranie konkurencji na rynku energii, wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i ochrona interesów konsumentów w tych obszarach przemysłu energetycznego, w których zasady konkurencji nie są przestrzegane.

Więcej informacji na stronie: www.eru.cz

OKTE, a.s.

OKTE a.s. jest organizatorem rynku dnia następnego w Republice Słowackiej. Spółka OKTE została utworzona jako niezależny podmiot prawny w dniu 11 sierpnia 2010 roku. Głównym przedmiotem działalności spółki są wybrane rodzaje usług podlegające regulacji cen przez Urząd Regulacji Sektora Sieciowego. Organizacja rynku dnia bieżącego prowadzona jest zgodnie z Regulaminem Operacyjnym OKTE. Zorganizowany rynek dnia bieżącego pozwala jego uczestnikom na składanie ofert przesyłu lub wniosków o przesył energii elektrycznej w celu zapewnienia wyważonej

pozycji biznesowej przed dostawą / poborem i zmniejszenia prawdopodobieństwa niezgodności pomiędzy planowanymi i rzeczywistymi wielkościami dostaw/poboru energii elektrycznej. Do innych zadań OKTE należy rozliczanie niezbilansowania w Republice Słowackiej. OKTE, jest również z posiadaczem koncesji na prowadzenie działalności operatora rynku energii elektrycznej.

Więcej informacji na stronie: www.okte.sk

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.

Spółka Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. jest niezależnym podmiotem gospodarczym pełniącym funkcję operatora systemu przesyłowego w Republice Słowackiej od 21 stycznia 2002 roku. Misją Spółki jest zapewnienie niezawodnego działania systemu przesyłowego, kontroli dostaw w ramach systemu, jego utrzymanie, modernizację i rozwój w celu zapewnienia zrównoważonych i niezawodnych dostaw energii elektrycznej dla wszystkich użytkowników systemu przesyłowego i jego współpracy z przyłączonymi systemami. Jednocześnie Spółka przykłada szczególną uwagę do przestrzegania przejrzystych i niedyskryminujących zasad dostępu do sieci oraz do poszanowania środowiska naturalnego. W swojej działalności spółka postępuje zgodnie z przepisami prawa krajowego i UE, decyzjami krajowych organów regulacyjnych oraz przepisami operacyjnymi i dotyczącymi współpracy w ramach połączeń międzysystemowych działających w UE. Więcej informacji na stronie:

www.sepsas.sk

URSO

URSO (Urząd Regulacji Przedsiębiorstw Sieciowych) jest organem administracji państwowej powołanym do życia ustawą nr 276/2001 o regulacji przedsiębiorstw sieciowych. Wspólnie z Radą ds. Regulacji Urząd pełni funkcję regulatora w sektorach energii elektrycznej, gazu ziemnego, ciepłownictwa i gospodarki wodnej, mając na celu stworzenie i wspieranie konkurencyjnego otoczenia, zapewniającego ochronę zarówno konsumentów, jak i interesów posiadaczy koncesji polegających na uzyskiwaniu zasadnej stopy zwrotu z inwestycji, a także zapewniając niezawodne, ekonomiczne i wysokiej jakości dostawy towarów i usług w sektorach podlegających regulacji. Więcej informacji na stronie: www.urso.gov.

TGE

Towarowa Giełda Energii S.A. powstała w grudniu 1999 roku i od tego czasu działa na polskim rynku energii elektrycznej. TGE jako pierwsza i do tej pory jedyna spółka uzyskała licencję od Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie giełdy towarowej w Polsce. TGE jest obecnie wyłączną własnością Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

TGE odgrywa kluczową rolę w procesie liberalizacji rynków energii elektrycznej i gazu w Polsce. Od grudnia 2010 TGE i Nord Pool Spot prowadzą połączone rynki dnia następnego energii elektrycznej w ramach mechanizmu market coupling na połączeniu Swe-Pol Link, łączącym Szwecję i Polskę. Giełdowy rynek gazu ziemnego został uruchomiony przez TGE w grudniu 2012.

Obecnie TGE prowadzi:

- Rynek Dnia Następnego i Rynek Dnia Bieżącego energii elektrycznej
- Rynek Terminowy energii elektrycznej
- Rynek Praw Majątkowych (prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia dla energii wytworzonej w źródłach odnawialnych oraz kogeneracyjnych)
- Rynki gazowe: spot i terminowy z fizyczną dostawą

Zwiększa się płynność rynków prowadzonych przez TGE: wielkość obrotu energią elektryczną wyniosła 19,1 TWh na rynku dnia następnego i 112,9 TWh na rynku terminowym z fizyczną dostawą. Więcej informacji na stronie:

www.tge.pl

PSE S.A.

PSE S.A. jest operatorem systemu przesyłowego w Polsce i firmą o kluczowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, która została wpisana do rejestru przedsiębiorstw o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym. Przedmiotem

działania PSE S.A. jest świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej, przy zachowaniu wymaganych kryteriów bezpieczeństwa pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i przejrzystych zasad zapewniających niedyskryminacyjne traktowanie stron i poszanowanie środowiska naturalnego.

Główne cele działalności PSE S.A. to:

- zapewnienie bezpiecznej i ekonomicznej pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego jako części wspólnego,
- europejskiego systemu elektroenergetycznego, z uwzględnieniem wymogów pracy synchronicznej i połączeń
- asynchronicznych,
- zapewnienie niezbędnego rozwoju krajowej sieci przesyłowej oraz połączeń transgranicznych,
- udostępnianie na zasadach rynkowych zdolności przesyłowych dla realizacji wymiany transgranicznej
- tworzenie infrastruktury technicznej dla działania krajowego hurtowego rynku energii elektrycznej.

Więcej informacji na stronie: www.pse.pl

URE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki jest centralnym organem administracji państwowej powoływanym na podstawie ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku do realizacji zadań w zakresie kontroli zarządzania paliwami i energią, jak również promowania konkurencji. Zadania i kompetencje Prezes URE są ściśle związane z polityką energetyczną państwa, tzn. warunkami gospodarczymi funkcjonowania przedsiębiorstw energetycznych, koncepcjami funkcjonowania rynku, jak również wymogami wynikającymi z obowiązku dostosowania polskiego prawa do prawa unijnego. Działania podejmowane przez niezależnego regulatora ukierunkowane są na wypełnienie celu nałożonego przez ustawodawcę, i zmierzają do stworzenia zrównoważonego wzrostu gospodarczego kraju, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, ekonomicznego i racjonalnego wykorzystania paliw i energii, rozwoju konkurencji, przeciwdziałania negatywnym skutkom istnienia naturalnych monopolii, z uwzględnieniem ochrony środowiska, zobowiązań wynikających z porozumień międzynarodowych, a także równoważenie interesów przedsiębiorstw energetycznych i konsumentów paliw i energii. Więcej informacji na stronie: www.ure.gov.pl

OPCOM SA

Rumuński Operator Rynku Energii Elektrycznej - Opcom SA został powołany do życia w 2000 roku jako spółka akcyjna i podmiot zależny CNTEE Transelectrica SA. Jego zadania wynikają z pełnionej roli organizatora i administratora zcentralizowanych rynków energii elektrycznej oraz podmiotu rozliczającego transakcje na hurtowym rynku energii elektrycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami ANRE oraz warunkami koncesji nr 407. Do głównych działań prowadzonych przez Opcom należą: obrót energią elektryczną na Rynku Dnia Następnego (RDN) i Rynku Dnia Bieżącego (RDB); zawieranie kontraktów terminowych za pośrednictwem scentralizowanego rynku kontraktów dwustronnych na energię elektryczną (CMBC i CMBCCN); obrót świadectwami na rynku zielonych certyfikatów, jak również na platformie obrotu dla świadectw emisji gazów cieplarnianych; rozliczanie transakcji zawieranych na Rynku Dnia Następnego, Rynku Dnia Bieżącego oraz Centralnym Rynku Zielonych Certyfikatów; rozliczanie transakcji na energię elektryczną zawieranych na Rynku Bilansującym prowadzonym przez CNTEE Transelectrica SA oraz niezbilansowania podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie; nadzorowanie rynku i sprawozdawczość dla ANRE; przekazywanie stosownych informacji uczestnikom rynku, mediom i opinii publicznej. OPCOM jest również podmiotem, któremu powierzono zadanie organizacji rynku gazu w Rumunii.

Więcej informacji na stronie: www.opcom.ro

Transelectrica

Transelectrica jest przedsiębiorstwem powołanym na mocy rozporządzenia Rządu nr 627 z 31 lipca 2000 roku, w następstwie podziału funkcjonującego wcześniej rumuńskiego narodowego operatora sektora energii elektrycznej (CONEL). Transelectrica jest rumuńskim operatorem systemu przesyłowego (OSP), który odgrywa kluczową rolę na rumuńskim rynku energii elektrycznej.

Firma zajmuje się zarządzaniem i eksploatacją systemu przesyłowego energii elektrycznej, jak również zapewnia połączenia z krajami Europy Środkowej i Wschodniej, będąc członkiem ENTSO-E (Europejskiej Sieci Operatorów Elektroenergetycznych Systemów Przesyłowych).

Transelectrica odpowiada za system przesyłu energii, funkcjonowanie systemu i rynku oraz rozwój infrastruktury sieciowej i rynkowej w stopniu zapewniającym bezpieczeństwo rumuńskiego systemu energetycznego. Pełni również rolę głównego ogniwa łączącego dostawców i odbiorców energii elektrycznej, stale równoważąc wytwarzanie energii z zapotrzebowaniem. Od 29 sierpnia 2006 r. Transelectrica jest notowana na giełdzie papierów wartościowych w Bukareszcie.

Misja: Transelectrica zapewnia niezawodne i stabilne funkcjonowanie rumuńskiego systemu energetycznego zgodnie ze standardami jakości, zapewniając jednocześnie dostęp do krajowej sieci przesyłu energii elektrycznej na przejrzystych, niedyskryminacyjnych i uczciwych warunkach dla wszystkich uczestników rynku. Więcej informacji na stronie: www.transelectrica.ro

ANRE

Rumuński Urząd Regulacji Energetyki powstał w 1999 roku. Działa jako autonomiczny organ administracji państwowej, posiadający osobowość prawną i własne środki, pod kontrolą parlamentarną. Jest podmiotem całkowicie samofinansującym się i dysponuje niezależnością w zakresie podejmowanych decyzji, organizacji i funkcjonowania. ANRE wydaje, zatwierdza i monitoruje wdrożenie ogólnokrajowych wiążących ram regulacyjnych wymaganych do prawidłowego funkcjonowania sektorów i rynków energii elektrycznej, ciepła i gazu ziemnego w zakresie efektywności, konkurencji, przejrzystości i ochrony konsumentów. Obowiązki i kompetencje ANRE określone są w ustawie o energii elektrycznej i gazie nr 123/2012. Więcej informacji na stronie: www.anre.ro